

قانون منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸

درباره‌ی قانون

«لایحه منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه» بنا به پیشنهاد وزارت امور خارجه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۳ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: به منظور دستیابی به اهداف سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه (دی هشت) و تبیین اهداف، اصول و حوزه‌ی همکاری، نحوه‌ی عضویت، ارکان، جلسات فنی، آیین کار، حل و فصل اختلاف‌ها، بودجه و امور مالی و امتیازها و مصونیت‌های سازمان و نحوه‌ی کناره‌گیری از آن، این لایحه برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۱۷ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون اقتصادی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور با اصلاحاتی، این لایحه را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۲/۱۴ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۸ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۴۲۴/۳۵۵۳۰ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۴ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۴ این مصوبه را بررسی کرد و مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۲۶۸۳ مورخ ۱۳۹۴/۶/۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۵/۱۸

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۶/۴

ماده واحده- منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه، مشتمل بر یک مقدمه و بیست و هفت ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- در مورد ماده (۲۰) منشور،^۱ رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی و در مورد ماده (۲۶)،^۲ رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه

مقدمه

...

فصل ۱- اهداف و اصول همکاری

اهداف

ماده ۱- اهداف دی- هشت عبارتند از:

الف) ...

ت) ترغیب فعالیت بخش خصوصی از جمله از طریق تشویق همکاری بین اتاق‌های بازرگانی و صنعت، سرمایه‌گذاری‌های مشترک بین شرکت‌های خصوصی و مشارکت عمومی- خصوصی در جهت دستیابی به هدف بلندمدت توسعه ملی متوازن در کشورهای دی- هشت.

...

فصل ۱۲- مفاد پایانی

ماده ۲۷-

۱- ...

۱. ماده (۲۰) لایحه منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه، مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۰-

۱- در صورت بروز اختلاف بین دو یا چند کشور عضو در ارتباط با تفسیر یا اجرای این منشور، طرف‌های اختلاف برای بررسی و اتخاذ سامانه (سیستم) مناسب با یکدیگر مشورت و در صورت نیاز، اختلاف را به شورا ارجاع می‌نمایند. دبیرکل هم می‌تواند طرف مشورت قرار گیرد یا از وی درخواست شود تا از مساعی جمیله استفاده نماید.

۲- در صورت نقض جدی منشور یا عدم تبعیت، موضوع جهت بررسی و اتخاذ تصمیم مناسب به نشست سران ارجاع داده می‌شود.»

۲. ماده (۲۶) لایحه منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه، مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۶-

۱- هر کشور عضو از طریق دبیرخانه می‌تواند اصلاحاتی را در مورد این منشور پیشنهاد نماید. اصلاحیه منشور بنا به پیشنهاد کمیسیون توسط شورا انجام می‌گردد.

۲- اصلاحات این منشور برای تمامی اعضاء زمانی لازم‌الاجراء می‌گردد که اعضاء شورا آن را با اجماع پذیرفته باشند و طبق فرآیندهای قانون اساسی کشورهای متبوع، همه اعضاء شورا آن را به تصویب رسانده باشند.»

۴- این منشور در یک نسخه اصلی به زبان انگلیسی تنظیم شده است. برای گواهی مراتب بالا، امضاء کنندگان زیر که برای این منظور مجاز می‌باشند، این منشور را امضاء نموده‌اند. این سند در اسلام‌آباد پاکستان تاریخ ۲۲ نوامبر ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۹۱/۹/۲ هجری شمسی) در یک نسخه اصلی به زبان انگلیسی تنظیم شده است.

دیدگاه مغایرت

الف) در مقدمه و بند (۴) ماده (۲۷) این موافقتنامه، در مقام بیان تاریخ‌های موضوع این منشور، به تاریخ مدّ نظر به صورت میلادی اشاره شده و معادل آن به صورت هجری شمسی در درون پرانتز آمده است. با توجه به اینکه به موجب اصل (۱۷) قانون اساسی، تاریخ هجری شمسی و هجری قمری به عنوان تاریخ رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران شناخته شده‌اند، می‌بایست تاریخ هجری شمسی در متن مصوبه و بیرون از پرانتز بیاید و در صورت نیاز، به معادل میلادی آن در درون پرانتز اشاره شود.

ب) مستفاد از بندهای (۱)، (۲)، (۳) و (۲۰) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ مقام معظم رهبری^۱ آن است که در این سیاست‌ها به بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری‌های داخلی و نیز بهره‌گیری از توان نیروی کار و تولیدات داخلی توجه ویژه‌ای شده است. این در حالی است که طبق بند (ت) ماده (۱) این موافقتنامه، یکی از اهداف گروه دی-هشت، سرمایه‌گذاری‌های مشترک بین شرکت‌های خصوصی دانسته شده است و این موضوع به معنای بازکردن میدان برای سایر کشورها جهت سرمایه‌گذاری در کشور و انعقاد قرارداد با

۱. بندهای (۱)، (۲)، (۳) و (۲۰) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ مقام معظم رهبری: «۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط

۲- پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه

۳- محور قرارداد رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور

۴- ...

۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.»

شرکت‌های خارجی است. بنابراین، این بند مغایر با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری و در نتیجه مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی است.

دیدگاه عدم مغایرت

الف) اساساً از اصل (۱۷) قانون اساسی نمی‌توان لزوم ذکر تاریخ هجری شمسی در قوانین و متون رسمی را برداشت کرد؛ زیرا این اصل صرفاً در مقام بیان معتبر بودن دو تاریخ هجری شمسی و هجری قمری است و مبنای کار ادارات دولتی را هجری شمسی دانسته است. بنابراین، اشاره به تاریخ میلادی در مقدمه و بند (۴) ماده (۲۷) این موافقتنامه و ذکر تاریخ هجری شمسی در درون پراکنش، مغایرتی با اصل (۱۷) قانون اساسی ندارد.

ب) زمانی ذکر تاریخ هجری شمسی در قوانین و متون رسمی به استناد اصل (۱۷) قانون اساسی ضروری است که جمهوری اسلامی ایران بخواهد با یک یا چند کشور قراردادی را منعقد کند؛ حال آنکه در این مصوبه اساساً موضوع انعقاد قرارداد مطرح نیست، بلکه منظور از ذکر تاریخ میلادی در مقدمه و بند (۴) ماده (۲۷) این موافقتنامه و ذکر تاریخ هجری شمسی در درون پراکنش آن است که بیان شود این موافقتنامه در آن تاریخ تنظیم شده است. بنابراین، این مصوبه از اصل (۱۷) قانون اساسی خروج موضوعی دارد و با اشکالی مواجه نیست.

ج) بند (ت) ماده (۱) این موافقتنامه در مقام بیان حمایت و توسعه‌ی شرکت‌های خصوصی در هر کشور به منظور انجام سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی توسط آن شرکت‌ها بر اساس قوانین داخلی هر کشور است و مغایرتی با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری ندارد. ضمن آنکه کشورهای عضو این منشور، مسلمان هستند و سرمایه‌گذاری توسط این کشورها با اشکالی مواجه نیست.

نظر شورای نگهبان

این مصوبه، مغایرتی با موازین شرع و قانون اساسی ندارد.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص لایحه منشور سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.